

De Texan Pioneer auto-sexing

door Robert Putteman

Inleiding

De Texan begint bij tal van liefhebbers en dan zeker beneden de taalgrens een zekere reputatie te krijgen. Ieder jaar, al van bij het begin van de tentoonstellingen, vindt men gemakkelijk 100 tot 200 Texanen op de regionale tentoonstellingen. Midden januari zelfs meer dan 150, enkel jonge dieren, op een kleine tentoonstelling. In Frankrijk ziet men de Texan werkelijk soms in een honderdvoud van wat men hier in België op tentoonstellingen ziet. Bijvoorbeeld op de tentoonstelling van Châtellerault in 1998 waren maar liefst 1200 Texanen te bewonderen. Waarom ziet men dan geen Texanen op onze Vlaamse tentoonstellingen? Wel men moet een beetje nuanceren. In Vlaams-Brabant zullen er steeds een 60-tal Texanen aanwezig zijn, iets wat niet kan gezegd worden van de andere Vlaamse provincies. Waaraan zou dat te wijten kunnen zijn?

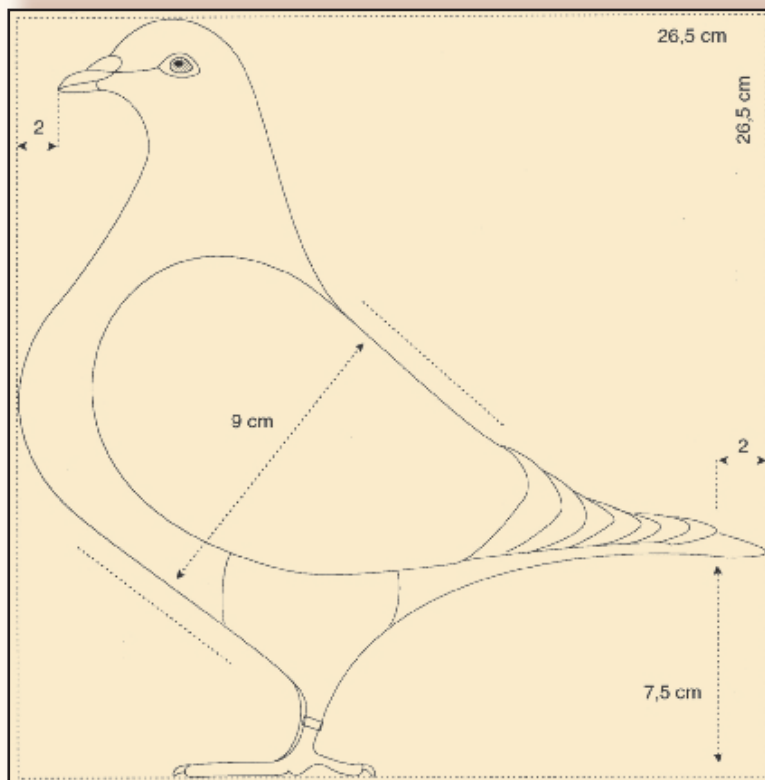
Vele Vlaamse duivenliefhebbers en ook het gros van onze keurmeesters kennen het ras gewoon niet. Nochtans is het een ras dat de moeite waard is om te kweken en te keuren. Het is niet zomaar een grote dikke lompe boerenduif. Neen, ze heeft speciale goed beschreven kenmerken. Een nadeel is misschien: men mag ze niet op kleur keuren en dat is misschien het zwakke punt. De doffers zijn praktisch kleurloos en de duivinnen mogen alle kleuren hebben maar wel met een "afgewassen" (faded) uitzicht.

Een vleesduif geschapen in de USA

Men mag de oorsprong of beter het doel van deze duif niet ontkennen. Op onze tentoonstellingen wordt ze geklasseerd bij de vormduiven maar voor de meeste liefhebbers is en blijft ze een opperbste nutduif. In de jaren vijftig hebben Delwin V. James en zijn vrienden, waaronder

W.O. Mahaffey (Cleveland, Texas, USA) het ras gecreëerd. Ze hebben gekleurde Mondain doffers van 1000 - 1100 g, (Amerikaans type en wel een beetje verschillend van onze Mondains) gekoppeld aan autosexabele King duivinnen. Autosexabele Kings zijn wel veel lichter dan onze Kings. Hun gewicht is 600 - 650 g en qua uiterlijk gelijken ze niet op de Kingduiven die wij kennen. De oorsprong van deze King gaat terug tot in de jaren veertig. Op een kwekerij in Palmeto (South-Carolina, USA) werd het autosexabele gen bij de King geïsoleerd. Een gen dat in de jaren dertig gedefinieerd werd door een zekere Mr. Hollander.

Uit deze twee gekende nutrassen werd eerst de Texan autosexabel, nadien de Pioneer autosexabel en uiteindelijk de Texan Pioneer autosexabel gemaakt. Hij bestond uit 5/8 Mondain en 3/8 King. Het is dus duidelijk dat dit nieuwe ras oorspronkelijk gecreëerd werd voor de productie van vlees. Volgens Mahaffey werden van bij de aanvang, en dan voornamelijk onder impuls van Delwin, alle eigenschappen van de Texaan nauwlettend genoteerd. Nooit eerder wou men een "vleesduif" creëren waarvan de vormen in alle opzichten optimaal behoorden te zijn. Heel snel liet de Texan zich opmerken door zijn goede weerstand tegen de meest courante duivenziekten en vooral ook door zijn grote en lange vruchtbaarheid. Normaal heeft de Texan geen legonderbreking tijdens de grote rui. De kweek gaat gewoon door zowel in de herfst als in de winter. Een koppel kan tot 10 goede nesten per jaar grootbrengen. Het nieuwe ras werd officieel erkend door de NPA (National Pigeon Association) tijdens de tentoonstelling van Lafayette in 1961. De standaard werd aangepast in 1971. Deze standaard is nog steeds de basis van de huidige raskenmerken.

Figuur 1: de Texan-afmetingen.

Een uitzonderlijk type

De Texan is allereerst een nuts-duif. Volgens de standaard varieert zijn gewicht tussen plus minus 750 en 850 g voor een jonge duif en tussen de 800 en 900 g voor een oude duif. Dit gewicht moet gehaald worden met respect voor de volgende voorschriften.

- Een buitengewone borst waarvan de breedte groter is dan de lengte en dan de borstdiepte.

- Een vast blokvormig lichaam. Een top Texan met een gewicht van 800-900 g heeft een bedrieglijk uitzicht, hij geeft werkelijk de indruk klein te zijn maar eens in de hand ... "De Texan is een compacte massa vlees, bijeen gehouden op een heel fijn skelet".

De gewichtslimieten zijn uitzonderlijk strikt: te zware dieren verliezen een beetje van hun vruchtbaarheid terwijl te lichte dieren onmogelijk de geblokte lichaamsvorm kunnen hebben.

Sommige eigenschappen zijn van zeer groot belang : klein hoofd, vaste bevedering, fijne korte hals met fijne aanhechting aan het hoofd (attache), kleine pootjes, korte vleugels en staart. Als we al deze eigenschappen op een rijtje zetten denken wij een beetje aan een misvormde duif werkelijk niet mooi om zien. Niets is minder waar, al het mooie van de Texan komt van zijn statige houding:

- het hoofd achter de loodlijn aan de voorkant van de borst

- de ruglijn eindigt in een fijne staart

- de vleugels sluiten goed aan, bedekken volledig de rug, kruisen niet en vormen geen schelp.

- de romp bevindt zich in een vierkant dat een hoek vormt van 40° met de horizontale lijn, alles wat zich buiten dit vierkant bevindt moet zo klein mogelijk zijn.

Deze zuivere vormen en de vruchtbaarheid plaatsen deze duif bij de allermooiste in de vorm - nutsrassen.

Standaard

De Texan moet een echt auto-sexabel ras zijn, fors gebouwd en tevens nutras met een hoge verhouding aan bruikbaar geslacht gewicht aan vlees.

Gewicht

Jonge dieren 737g – 850g.

Oude dieren 794g – 907g (tolerantiegrens tot 930 g).

Alle dieren die in aanmerking komen voor een predikaat van 96 en/of meer dienen gewogen te worden.

(Predikaten kunnen afgezwakt worden indien het gewicht van het dier zich in de tolerantiezone bevindt)

Lichaam

Flink gebouwd, brede borst, sterk en flink gespierd. De lengte zal ten opzichte van de diepte van de vogel de min of meer kwadratische bouw benaderen (zie figuur 1).

Ogen

De Amerikaanse standaard houdt geen rekening met de kleur van de ogen.

Oogrand

smal en vleeskleurig (niet rood).

Kop

Een kleine kop is gewenst maar moet steeds in verhouding met het lichaam zijn. Hij wordt hoog en lichtjes naar achteren gedragen waardoor het dier een alerte en opgewekte indruk wekt.

Hals

Gemiddelde grootte, zeker niet dik en geleidelijk overgaan naar het lichaam. De overgang hals - kop moet tamelijk fijn zijn waardoor een zekere elegantie zichtbaar wordt.

Vleugels

De vleugels moeten op de staart gedragen worden, ze zullen goed aansluiten aan het lichaam. Ze bedekken volledig de rug en kruisen niet (geen hangvleugels, geen open rug).

Staart

De staart moet ongeveer 15 cm lang zijn gemeten vanaf het uiteinde van de poten. Hij is evenwijdig op 7.5 cm van de grond gelegen en heeft een breedte van ongeveer 1 pen. De staart steekt ongeveer 2 cm voorbij de toppen van de buitenste slagpennen.

REGEL: Als men de Texan vastneemt moet men de indruk krijgen dat hij uit de handen zal wegglijden.

Texan AS. Boven doffer, onder duivin.

Poten

Ze moeten zo klein mogelijk zijn maar steeds in verhouding tot het lichaam. Ze staan wijd open maar loodrecht op de bodem. De dijen zijn goed bevestigd en de tenen zijn fijn en kort van structuur.

Gevederte

Goed aansluitend aan het lichaam. Een olieachtige glans op het gevederte is een indicatie van goede conditie. Hangende veren zijn in alle opzichten ongewenst.

Bek en teennagels

De bek wordt op 2 cm voor de loodlijn op de borst gedragen. De kleur van de bek en teennagels heeft geen enkel belang en het is bijgevolg niet logisch de dieren hiervoor te diskwalificeren.

Houding

De Texan moet de vorm hebben van een rechthoek. Rechtopstaand in een kooi is zijn lengte en zijn hoogte gelijk aan 26,5 cm (zie figuur 1).

Gevraagde eigenschappen

- Een zo kort mogelijke type (26,5 cm).
- Super kwadratische vorm.
- Fijn beendergestel.
- De verhouding gewicht/volume zo klein mogelijk.
- Zeer goed aansluitende vleugels.
- Korte horizontaal gedragen staart.

Uitsluitingsfouten

- Te licht of te zwaar, dwz buiten de tolerantiegrenzen (minder dan 730 g voor jonge en 790 g voor oude duiven of meer dan 930g). In het land van oorsprong (USA) weegt men enkel de dieren die in aanmerking komen voor de hoge predikaten. In Frankrijk worden de dieren gewogen bij aankomst op de tentoonstelling.
- Zeer slechte conditie en symptomen van ziekte.
- Wanneer men toiletage constateert.
- Alle vormafwijkingen: jabot, kuif, vervormde of ontbrekende tenen, vervormde gekruiste bek, uitgesproken krom borstbeen.

Autosexabel

Het auto-sexing beeld (AS) toont zich reeds van bij de uitkomst van het ei. De jonge duivinnen hebben een donkere ring op het uiteinde van hun bek en hun lichaam is meestal bedekt met lang geel donsbaar. De doffers daarentegen hebben geen bekring en praktisch geen nesthaar. De hoofdkleur van de volwassen doffers is wit met enkele kleurvlekken of spikkels, de duivinnen kunnen alle klassieke kleuren hebben. Een verschil dat reeds goed zichtbaar is bij het uitkomen van de eerste veren. Bij de variëteit "rood recessief" is het kleurverschil maar goed zichtbaar na de eerste rui.

De AS komt door het 'faded'-allel met als symbool St^f en is geslachtsgebonden. Ieder jong bezit dus één van de twee geslachtschromosomen afkomstig van de doffer (X chromosoom) drager van het St^f -allel, en één van de duivin, ofwel het X-chromosoom (St^f) ofwel het Y-chromosoom (geen drager van het St^f -allel). Statistisch gezien zal men dus 50% doffers en 50% duivinnen hebben. De doffers, dragers van twee St^f allelen hebben hoofdzakelijk een witte bevedering met enkel kleine spatten over het geheel van het vederkleed maar hoofdzakelijk in de nekstreek.

Texan rood recessief.
Rechts doffer, onder duivin.

Fouten die bestraft mogen worden

- Te zware kop.
- Hals - kop aanhechting te zwaar.
- Te lang van lichaam.
- Hangvleugels.
- Geen horizontale dracht van de staart.
- Te brede, te lange en gespleten staart.
- Oogrand te breed en te rood.
- Geen "afgewassen" kleur bij de duivin.
- Witte veren bij de duivin.
- Aanwezigheid van een goed uitgetekende band bij de doffer.

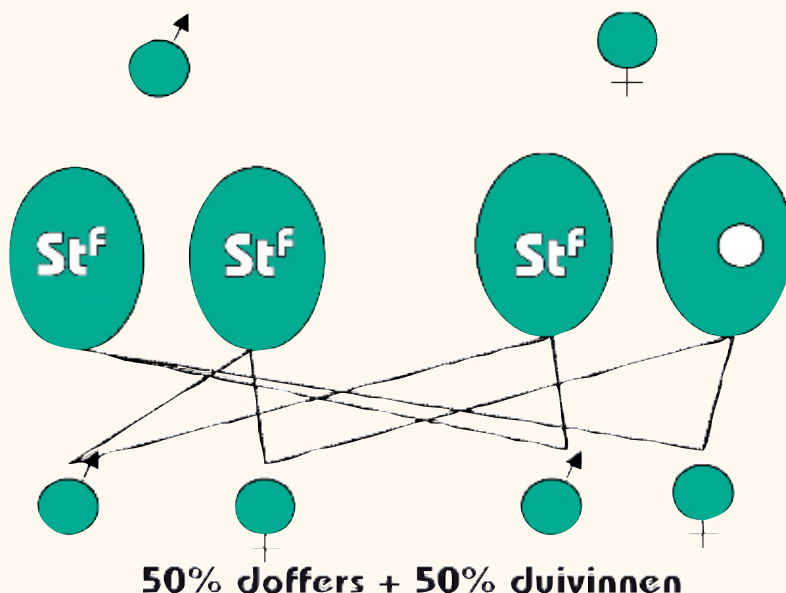

Bij het gespikkelde type (verdeeld over het ganse lichaam) is het zwart de dominante kleur terwijl bij het klassieke type de kleur voornamelijk geel-bruin is en gesitueerd is in de nekstreek. In de beide gevallen met een koper-groene glans van de nekbevedering.

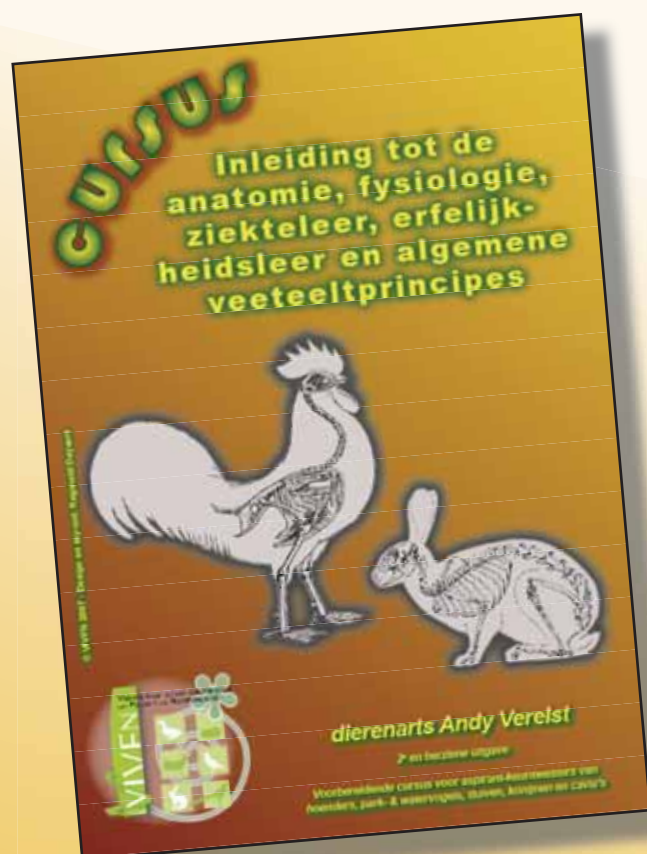
Wat wel ontraden wordt is het koppelen van een AS-recessief dier aan een klassiek AS dier. Enkel en alleen het type zal men beïnvloeden en generaties lang zal men geconfronteerd worden met banden bij de doffers (bij de eerste generatie kunnen de banden zelfs heel net zijn). De duivinnen bezitten maar één enkel St^f -allel. Daardoor wordt hun uiteindelijke kleur bepaald door hun onderliggende echte kleur. Ze kunnen dus alle kleuren hebben maar deze moet wel verdund zijn en de banden mogen niet zuiver zijn (faded = verdund/afgewassen).

Wat nu de Texan rood-recessief betreft. De duivin is rood afgewassen terwijl de doffer zalmkleurig is. Om deze kleur tot uiting te laten komen is het noodzakelijk dat, wat ook de sexe is, het dier het allel voor recessief rood bezit en wel dubbel.

Deze kleur komt dan de oude normale kleur sluieren. Deze kleine analyse van de recessieve kleur doet veronderstellen dat de kleur bij de duif dikwijls veel complexer is dan de mechanismen die te wijten zijn aan de gameten (eicel en zaadcel).

Nieuwe uitgave cursusboek

Cursusboek: Inleiding tot de anatomie, fysiologie, ziekteleer, erfelijkheidsleer en algemene veeteeltprincipes op A4-formaat, 178 pag.

2e en herziene uitgave

Vorbereidende cursus voor apirant-keurmeesters van hoenders, park- & watervogels, duiven, konijnen & cavia's. Deze cursus is ook zeer nuttig voor de liefhebbers-fokkers. De inhoudstabel kan je raadplegen via de website.

U kan deze bekomen door 15,00 € (incl. verzending) over te maken op rekening van het VIVFN vzw: KBC 733-1451650-75, met vermelding 'Cursusboek Anatomie'. Na betaling wordt de cursus aan u toegestuurd.

Verzending buiten België en binnen Europa: + 6,00 € extra portkosten.

Europese overschrijvingen:
IBAN BE05 7331 4516 5075 - BIC KREDBEBB